

De Kroetwusj

Colofon

DE KROETWUSJ

Wordt uitgegeven door het IVN-Elsloo en is bestemd voor leden en donateurs. Dit verenigingsblad verschijnt 4 x per jaar en wordt samengesteld door Nel de Geus en Margriet Roberts.

Uw inbreng kan worden gezonden naar Stationsstraat 188, 6181 AM Elsloo; nelladegeus@gmail.com en margriet.roberts49@gmail.com

Bestuurssamenstelling

Voorzitter	Remi Diris
Secretaris	Frans Stassen
Penningmeester	Gerrie de Graaf
Plv. secretaris	Harrie Lemmens
Vertrouwenspersoon	Tom Cosemans
Website	www.ivn/afdeling/ivn-elsloo
Beheer website	Henk Jacobs
Facebook	Angélique Diris
Secretariaat	Maasberg 1a, 6181 GV Elsloo Tel. 06 11724205

Werkgroepen

Botanische tuin	Frans Stassen
Vogels	Bert Heijnen
Excursies	Margriet Roberts
IVN-lezingen	Gertie Cordewener / Tom Cosemans
Dassen	Remi Diris
Jeugd	Angélique Diris
Bever	Jan Franssen
Communicatie	Henk Jacobs

Uitgifte:

De volgende Kroetwusj wordt uitgegeven in maart 2026.

Kopij inleveren vóór 1 maart 2026.

Redactie en vormgeving: M. Roberts; N. de Geus

Verantwoording:

De redactie is niet aansprakelijk voor de inhoud van ingezonden artikelen en brieven. De redactie heeft het recht om ingezonden stukken niet te plaatsen. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden teksten aan te passen met als doel de leesbaarheid te vergroten. Een volledige verantwoording is te verkrijgen bij de redactie.

Foto's van de schrijvers indien niet anders vermeld

Foto cover: Pierre Reubsaet

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Van de bestuurstafel	4
Beverwandeling KC Aelse	8
Aanschaf opgezette dieren	14
Creatieve activiteit voor kinderen	16
Vogeltelling	17
Herfstactiviteit jeugdwerkgroep	18
Najaarswandeling school	20
Herfstwandeling Sweikhuizen	25
Nestkastcontrole	33
Natuurwerkdag 1 november	35
Bevergroepexcursie Lanaken	39
Vogelkijkwandeling Meers	42
Uitdelen bomen gemeente Stein	46
Bodemdiertjesdagen	47
Boomfeestdag 19 november	51
Vreemde vruchten	54
Arboretum deel 6	55
Uitnodiging Nieuwjaarsbijeenkomst	56
Controle nestkasten gemeente Stein	57
Waarnemingen	58
Jaarprogramma's	64

Van de bestuurstafel

Remi Diris (voorzitter)

Het is weer zover; het is helaas afgelopen met dat gemeidelijke buitenhangen/vergaderen, in korte broek en T-shirt, onder de eik. Het is weer koud en nat en donker en glad en guur en brrr. Oftewel: we mogen weer knus naar binnen in ons supergezellig clubhuis. En waren we gauw klaar met vergaderen? Helaas niet, och wat was er weer veel te bespreken. We hebben wel afgesproken om, gezien de tijd, geen opsomming te geven van alle geplande wandelingen, die kan iedereen vinden op onze site. Hierbij een korte samenvatting van het overige dat werd besproken.

De BeverWG is in blijde verwachting. De hoop is dat de nog op te zetten bever in januari of februari wordt opgeleverd. De huidige status is dat hij al wel van binnen is leeggehaald (voor in de soep), dus we zijn enorm benieuwd naar het eindresultaat. En verder krijgt de werkgroep een voor deze groep geheel op maat gemaakte lezing voor haar leden, van Willy de Koning – uniek!

De ExcursieWG heeft een tip van de sluier opgelicht omtrent de wandeling op 2^e Kerstdag. Deze is nog steeds in samenwerking met de Sajelkapel, maar er is gekozen voor een geheel nieuwe opzet. Ik verklap niets, zodat het een mooie verrassing blijft voor de deelnemers, maar gevolg van deze andere opzet is wel dat er meer mensen aan deel kunnen nemen; ik begreep dat de limiet nu ligt op 100 deelnemers. Daarnaast heeft de ExcursieWG 2 nieuwe leden mogen begroeten: Vincent en Peter, beiden enthousiaste deelnemers van de NatuurGidsenOpleiding, die in januari gaat starten.

De VogelWG houdt op 18 december de jaarlijkse P.P.T.telling in Elsloo en Meers. Wat blijft is dat de VogelWG ook volgend jaar weer eens in de 2 weken bij elkaar zal komen in het Mölders Hoes op donderdagavond. Dat bevordert de communicatie onderling nog meer. Triest zijn de berichten over de vogelziekte. Veel dode vogels en er sneuvelen duizenden kraanvogels. Ook triest waren de weersomstandigheden ten tijde van de Vogelwandeling voor groep 7, waardoor de dag moest worden uitgesteld. Volgend jaar wordt er in overleg met de lagere school een herkansing op een nader te bepalen dag gehouden.

De JeugdWG weet niet meer van ophouden. Na een zeer succesvolle speurtocht en knutselactiviteit in de herfstvakantie, volgt er nu een geheel nieuwe activiteit op 30 december, waarover meer verderop in deze Kroetwusj. Het enige dat ik mag verklappen is dat het voor de jeugd wordt afgesloten met een “eindejaarsdiner”. Iets voor hen om nooit meer te vergeten. Angélique, Gertie en Marianne hebben afgelopen week de Natuuroudercursus afgerond, hetgeen vorige week met een Terugkomdag bij IVN Spaubeek is afgesloten. En vallen onze activiteiten nog steeds bij de lagere school in de smaak? Nou, dat zou ik denken. Na een geweldige beverwandeling voor groep 4 door de beverwerkgroep, heeft de leiding van groep 4 aan Angélique gevraagd om in januari aub eens langs te komen, ze willen graag verderop in dit schooljaar nóg een natuuractiviteit via onze vereniging. Heerlijk!

Uitdaging in de tuin is nog de bekabeling van de pomp in de vijver, daar gaan we deze winter hard mee aan de slag. Naast het paviljoen is noest aan de helling

gegraven; we zijn bezig het pad flink te verbreden. Be-doeling is dat we hiermee ruimte scheppen om straks, mochten we veel gasten droog willen ontvangen, hier een tent te plaatsen, waarmee we de overdekte ruimte van ons prachtige paviljoen kunnen uitbreiden.

Verder wordt er stevig gesnoeid in de tuin, niet in het minst langs de muur langs de Slakbeek-vijver. De laatste weken heeft deze werkgroep een uitgebreide lijst gemaakt van activiteiten die in de winterperiode uitgevoerd kunnen worden; dus we hoeven ons voorlopig niet te vervelen.

De CommunicatieWG is druk bezig met het communiceren van al onze activiteiten aan scholen, bevolking, overige IVN-afdelingen, enz. Het lastige is dat er nog steeds geen vervanger is voor de WegWijzer, maar er is goede hoop dat er een nieuw 2-wekelijks blad komt, vanaf 2^e helft van november. Er is al contact geweest met de redactie en het lijkt erop dat we ook in dit blad (gratis) onze aankondigingen mogen gaan doen. We zijn zeer benieuwd.

Er is ook nog steeds het verzoek om uiterlijk 1 december de data door te geven van alle geplande excursies, zodat we die op tijd op ook met IVN-Stein kunnen delen; doel is dat we elkaar niet met onze excursies in de weg gaan zitten!

De DassenWG gaat binnenkort met de dassenafdeling van IVN-Beekdaelen-Nuth op pad, eens kijken hoe zij daar hun inventarisaties verrichten en of wij daar wellicht nog iets van kunnen opsteken? Daarnaast gaan wij op verzoek van Jan Baars (voorzitter Stichting Dassenwerkgroep Limburg) onze dassendatabase herinrichten: sommige locaties zijn pijp voor pijp ingevoerd,

waartegen andere locaties slechts met één verwijzing naar de plek zijn ingevoerd, maar wel met een duidelijke omschrijving van bijvoorbeeld het aantal pijpen. Jan streeft naar het laatste, dus er is werk aan de winkel.

Verdere algemene zaken die gedeeld werden in dit overleg:

We gaan deelnemen aan Volontario. De details zullen naar de leden worden gestuurd via een Nieuwsbrief, hou ze in de gaten, het is letterlijk de moeite waard. In het Möldershoes hangt een EHBO-doos. Zo nu en dan dient deze geraadpleegd te worden. Verzoek is om, mocht je er iets uit hebben gehaald, dit even aan huismeester Harry Lemmens, of aan Angélique Diris door te geven; er wordt dan gezorgd voor aanvulling.

We hebben een freesmachine aangeschaft, geheel gesponsord door gemeente Stein, waarvoor hartelijk dank! Met deze machine hopen we zelf onze plantennaambordjes te kunnen maken, maar denk ook aan waarschuwingsbordjes als verboden voor huisdieren, trap is glad, etc etc.

En voor nu: hele fijne feestdagen met Sinterklaas, Kerst, oud- en nieuwjaar en wellicht ook al iets m.b.t. de Vastelaovend. Ik hoop u allen volgend jaar weer in een goede gezondheid tegen te mogen komen. Tot de volgende keer/Kroetwusj.

Kijk op bl. 56 van dit nummer voor de uitnodiging voor de Nieuwjaarsbijeenkomst!

Verslag beverwandeling groep 4 KC Aelse op maandag 15 sept 2025

Schijvers: leden van de beverwerkgroep

Inleiding

Netjes op tijd arriveerden de kinderen, begeleid door enkele juf-fen, een stagiaire, ouders en oma's en opa's, om 08:55 uur bij de kasteeltoren. Ondertussen scheen het

zonnetje en de wind was enigszins gaan liggen, prima weer dus voor de wandeling.

Dankzij de hulp van de vrijwilligers waren de voorbereidingen op tijd klaar voor de start van de wandeling.

Jan Franssen heette namens de Beverwerkgroep iedereen welkom en na een korte uitleg werden de 5 groepen met kinderen onder begeleiding van mensen van de Bever-

werkgroep op pad gestuurd naar hun vertrekpunt. Stipt 09:10 uur werd er gestart met het programma.

Maquette van de burcht

Aan de rand van de vijver stond mijn tafeltje. Daarop: twee maquettes van een beverburcht. En die trokken meteen de volle aandacht. De eerste vraag kwam snel: “Wat is dat?” En daarna meteen: “En dat dan?” – terwijl ze wezen naar het ‘water’ bij de burcht. Dat bleek dus hars. Het lijkt op echt water, maar is keihard. Kinderen wilden graag weten hoe dat gemaakt wordt. Het leukste vonden ze vaak de onderwater-ingang van de burcht. Vrijwel elk kind wist waarom de bever die onder water maakt. Mooi om te zien hoe snel ze de link legden met veiligheid. Als ik verder vertelde over andere weetjes – zoals de grote tanden, de platte staart of de warme vacht – merkte ik dat de aandacht soms wat verslapte. Voor kinderen van een jaar of acht is een theoretisch verhaal best pittig. Sommigen bleven gefocust luisteren, anderen dwaalden af. Ze gingen spelen of iets anders bekijken in de omgeving. Kinderen zijn nu eenmaal nieuwsgierig en beweeglijk. Het werd geen strak lesmoment, maar juist een speelse ontmoeting met een bijzonder dier. Met veel ruimte voor verwondering, vragen en ontdekken. Precies zoals het hoort.

Spijsvertering van de bever

Deze post stond bij de uitkijkpost; je ziet van daaruit de kerk, bij het stenen bankje.

Op tafel lagen afgeschraapte boomstammetjes, houtchipjes van de boomstammetjes, worteltwijgjes, keutels, babytakjes van de jonge bever. Het hele proces van de spijsvertering werd de kinderen uitgelegd. Van eten tot het poepproces.

Ook lag er een schedelkopje met de grote tanden van de bever. Verteld werd dat zijn grote oranje tanden veel ijzer bevatten door alles wat hij eet, daarom oranje zijn en...ijzersterk!

Er lagen twee stammetjes met beitel. Eén voor één mochten de kinderen onder toezicht met de beitel hout afschrapen. Zo ervoeren ze wat voor een kracht dit vergt.

Hierna kreeg ieder kind een winterwortel en mochten ze in het midden met hun tanden de wortel gaan afschrapen tot hij doormidden brak, zoals de boomstammen. Bijna ieder kind ging enthousiast aan het knagen.

Leuke anekdote....

De meeste kinderen hadden "sjaasmuulkes"... door wisseling van hun melktanden, weinig voortanden. Er sneuvelde zelfs een losse tand!! Dit weerhield hun niet van doorknagen!!!

Zelf een beverburcht bouwen

Bij post 5 stonden 2 geraamtes klaar waar de kinderen met behulp van takken, bladeren en pratsj een beverburcht konden maken. De een wat aarzelend, de ander meteen in de aanval. Maar als een schaap (bever) over de dam is.....ging iedereen enthousiast aan de slag. Onder schooltijd lekker vies mogen maken. Wie wil dat nou niet? De een vond de pratsj op chocolade lijken, de ander op poep.

Voor deze activiteit is 20 minuten veel te kort, maar de burchten mogen 2 weken blijven staan zodat de kinderen nog eens naar hun kunstwerken kunnen gaan kijken.

Filmpje over de bever en kleurplaten

In het Moldershoes werd een film vertoond over de leefwijze van de bever en de kinderen mochten een kleurplaat inkleuren. De aandacht voor de film was niet al te groot maar voor het kleuren des te meer. Er kon gekozen worden uit drie kleurplaten. Er werd ijverig aan de slag gegaan, de een wat meer dan de ander natuurlijk. Het was gezellig. Er werd zelfs door enkele groepjes gezongen! Jammer alleen dat een groot deel van de viltstiften leeg bleek te zijn en de punten van de kleur-tjes telkens afbraken....er moest dus heel wat geslepen worden! Maar ondanks dit was deze post een geslaagd onderdeel van de wandeling. Voor herhaling vatbaar!

Quiz

Ook dit jaar deden de kinderen weer enthousiast mee met de quiz.

Ze wisten al veel over de bever. Toen er nog wat tijd over was werd er fanatiek naar kastanjes gezocht.

Samenvatting beverwandeling groep 4

Rond 12:00 uur was het programma afgewerkt en verzamelde iedereen zich in de Botanische tuin en werd genoten van de limonade / koffie en de heerlijke wafels. Ter afsluiting bedankte Jan Franssen iedereen voor de geslaagde activiteit en met de juffen werd afgesproken, dat de kinderen op school een verhaaltje of tekening maken, die opgehangen worden in de Molenaarswoning en gebruikt worden voor publicatie in de Kroetwusj. Gezamenlijk werd nog opgeruimd en iedereen ging tevreden naar huis.

Beverwerkgroep en vrijwilligers, hartelijk bedankt voor jullie inzet.

Groep 4B ging naar de beverwandeling vandaag. We hebben een burcht gebouwd van modder, takken en blaadjes. We hebben gekleurd in een huisje en nog een quiz gedaan.

We hebben gekeken naar een nagemaakte burcht en bij het knagen in de wortel heeft iemand een tandje verloren. We vonden dit en het bouwen van de burcht het leukste, maar eigenlijk was alles het leukste. We komen graag nog een keertje terug.

Groetjes van groep 4B

Foto's: Pierre Reubsaet

Aanschaf opgezette dieren

Remi Diris

Sinds enige tijd is de beverwerkgroep bezig met het aanschaffen van enkele belangrijke dieren ten behoeve van de presentaties, jeugdactiviteiten, enz. Eén van

deze dieren betreft de bisamrat, oftewel muskusrat, oftewel het waterkonijn (jawel, die wat in België op de menukaart staat in restaurants). Familie Smits bood enkele opgezette dieren aan via Marktplaats, te weten een bisamrat, beverrat en een steenmarter en enkele weken geleden bleek dat deze dieren aan ons werden gegund. We hebben hen als dank een rondleiding in onze prachtige botanische tuin gegeven.

Maar de verrassing was er ook aan onze zijde, toen deze dieren ons gratis werden aangeboden.

Zie op onderstaande foto het moment van overhandiging van deze dieren:

Fam Smits uit Heesch

Trees en Bart: nogmaals van harte bedankt voor deze prachtige dieren, ze worden goed verzorgd en ze komen ons uitstekend van pas!

Creatieve activiteit voor kinderen

Nel de Geus

Op zondag 28 september was de laatste creatieve middag met kinderen in de basisschoolleeftijd van 2025. Het was een groot succes: er waren 40 kinderen en het was prachtig, hoewel wat warm, weer.

De kinderen hebben onder begeleiding voer voor de vogels voor de winter gemaakt. Deze keer: vogelvoerhuisjes; een soort voederflat van 2 verdiepingen; voerkettingen; huisjes met plastic flesjes en walnoten gevuld met pindakaas.

Als extra programmaonderdeel heeft iemand van de egelopvang een film vertoond en informatie gegeven; de kinderen waren erg geïnteresseerd.

Dit was de laatste zondagmiddag-activiteit van de excursiewerkgroep; de kinderactiviteiten zijn vanaf heden ondergebracht bij de jeugdwerggroep.

Film en informatie door de egelopvang

Foto's: Pierre Reubsaet

Vogeltelling Meers 11 oktober 2025

Els Driessen

Op 11 oktober is er een vogeltelling aan de Maas in Elsloo geweest .

Er is veel gezien; hierbij een opsomming:

ijsvogel, knobbelzwaan, boomkruiper, grote gele kwikstaart, groenpootruiter, winterkoning, zilverplevier , grote zilverreiger, veldleeuwerik, tjiftjaf, kempiaan, graspieper, kneu, wintertaling, grote zaagbek .

Van links naar rechts: Tjeu Worms, Jo van der Schoor, Peter Lefèvre, Ben Mostard

Van links naar recht: Tjeu Worm, Peter Lefèvre, Ben Mostard

Jeugd herfstvakantie-activiteit

Angélique Diris

Afgelopen 14 oktober vond de tweede vakantie-activiteit van de jeugdwerkgroep plaats. Al gauw waren, na aanmelding, alle plaatsen vol.

We begonnen met een herfst-speurtocht. In kleine groepjes, onder begeleiding van een IVN-vrijwilliger gingen ze op pad. Tijdens deze tocht konden ze allerlei dingen verzamelen in het bos om naderhand te knutselen. Het was de bedoeling dat ze na maximaal anderhalf uur terug zouden zijn in de botanische tuin. Maar één groepje kwam maar niet terug. Na een lange tijd kwamen ze dan toch binnen. Bleek dat ze de tijd helemaal vergeten waren omdat een enthousiaste IVN-begeleider hen onderweg heel veel verteld had over de dingen in de natuur. Omdat dit groepje wat laat terug was waren de andere kinderen al begonnen met het knutselen. Met hun gevonden spulletjes toverden ze de mooiste knutselwerken uit hun hoed. Het laatste

groepje kon nog hierbij aansluiten en ook zij kregen de kans om het werkje af te maken.

Het was een hele leuke, gezellige en drukke middag. Er waren met de kinderen vele ouders, oma's, opa's en andere begeleiders meegekomen.

Dezelfde avond kreeg ik nog een mail van één van de ouders waarin ze haar complimenten deelde en ook de enthousiaste IVN-begeleider nog eens positief benoemde.

De volgende vakantie-activiteit staat gepland op dinsdag 30 december. Het thema dan is "met de winter op weg naar 2026".

Ik wil nog even van de gelegenheid gebruik maken om alle vrijwilligers die meehelpen met de jeugdactiviteiten hartelijk te bedanken voor hun inzet en hulp. Tijdens deze herfst-

activiteit hebben we ook hulp gehad van een aantal “nieuwe” mensen. Geweldig!!! Hopelijk kunnen we in 2026 ook weer een beroep doen op jullie.

Foto's van Pierre Reubsaet

Najaarswandeling met de school

Vrijwilligers

Voor deze wandeling waren 5 posten ingericht.

Post 1 Zaadverspreiding op eigen kracht.

Na de uitleg over de verschillende manieren van zaadverspreiding op eigen kracht door de planten mochten de kinderen zelf aan de slag om zaden te verspreiden d.m.v. katapulteren en explosie.

Door wat zaden in een ballon te doen en die te laten knappen konden ze zien hoe het zaad zich verspreidde. Sommige vonden het knallen wel spannend.

Om het effect van het katapulteren te ervaren, mochten ze door een stokje licht te buigen de kracht van het terugbuigen van het stokje gebruiken om een boon weg

te schieten. Toen ze het eenmaal doorhadden werden er vele bonen weggeschoten.

Post 2 Hier kregen de kinderen uitleg over het verspreiden van zaden door dieren. Dit kan doordat zaden aan de pels dieren blijven haken, duidelijk voorbeeld klit, of doordat de dieren een wintervoorraad van noten op verschillende plaatsen aanleggen, die vervolgens niet opgegeten worden, b.v. eekhoorns die eikels verstoppen. Verder kregen de kinderen diverse harige of stekelige vruchten te zien, die in het bos te vinden zijn.

Post 3 Verspreiding van zaden via de wind.

Deze post was bij het spoor. De “moederboom” is omringd door tientallen jonge esdoorns. De boom heeft de wind nodig om de zaden meer te verspreiden. De zaden hebben hiervoor de vorm van een tweelingwiek van een helikopter. Een andere oplossing zien we bij de paardenbloem.

De zaden hangen aan een steeltje onder een lichte parachute. De linde doet dat ook.

De kinderen waren erg enthousiast en hadden al snel veel zaden

verzameld. Sommige kinderen maakten van een esdoornvleugel een neushoornneus. Daar zijn leuke foto's van gemaakt.

Post 4 Verspreiging via vogels.

Op de open plek bij Terhagen bij de bank.

Aan een touw waren verschillende soorten bessen opgehangen met foto's van foeragerende vogels, o.a. marretak, hulst, meidoorn, rozebottels, taxusbessen.

Op de bank stonden bakjes met zaden uitgestald. Hier konden de kinderen aan voelen, zaad eruit kloppen of open peuten en soms ook proeven, b.v. zonnebloempitten, hazelnoten, walnoten, elzenpropjes.

We vroegen de kinderen of ze wisten wat het allemaal was en vertelden er het een en ander over.

Ook vroegen en vertelden we over de vogels en hun technieken om aan het zo begeerde voedsel te komen. B.v. de kraai die een walnoot van hoog liet vallen in de hoop dat die zo kapot ging. Af en toe vond een kraai de walnoot niet terug. Dan kon er een nieuwe boom groeien.

Tevens kwam het vastplakken en planten van de maretakbessen aan bod met het mooie uitzicht op de groene bollen in de hoge bomen langs het kanaal. Dat de specht en boomklever noten en zonnebloempitten in de boom vastklemmt tussen takken en schors, om ze open te kunnen hakken, vonden ze wel slim.

Wie wilde mocht met een hamer op een stoeptegels proberen noten open te maken om te zien hoe moeilijk het was voor de vogels. Dat sloeg goed aan. Sommigen aten de noten op en anderen deden of ze er dood van gingen.

We hadden een goed gevoel over onze post en waren blij dat de weergoden ons gunstig gezind waren.

Post 5 Zaadverspreiding via het water.

De kinderen mochten zaadjes van de berenklauw in het water gooien en zagen dat dit zaad bleef drijven en door het water werd meegevoerd. Daarna mochten ze een kastanje in het water gooien, die is dus niet geschikt om door het water te laten vervoeren.

Bij de elzenboom werd het verschil tussen de katjes en de zaadjes uitgelegd. De els houdt van natte voeten en staat dan ook graag aan de waterkant. De zaailingen van de els waren duidelijk te zien langs het water.

Verder zijn we nog wezen kijken bij de Amerikaanse cipressen met hun bijzondere ademwortels; zij verspreiden hun zaad ook via het water.

Aan de waterkant groeit ook munt, dit hebben ze bekeken en geroken. De meeste kinderen herkenden de geur van muntthee en een enkeling vond het naar tandpasta ruiken. Als laatste kregen de kinderen te horen dat het vergeet-me-nietje, dat ook langs de waterkant groeit, een bloem is die je aan iemand kunt geven die je lief vindt.

Herfstwandeling in de Stammenderbos op 26 oktober

Ien Keulers

Op deze erg winderige maar gelukkig droge zondagmorgen verzamelt zich een groep IVN-leden, aangevuld met een groepje enthousiaste wandelaars, op de parkeerplaats van Gasterie de Bokkereyer bovenaan de berg in Sweikhuizen (Sjweikese).

Om 10.00 uur start vanaf hier een herfstwandeling in de Stammenderbos o.l.v. IVN natuurgids Marjo Dullens.

Het is nog even spannend of iedereen op tijd aanwezig is. Vanwege wegwerkzaamheden op de route vanuit Geleen heeft Marjo geadviseerd om via Puth te rijden, maar enkele waaghalzen nemen toch de route via Geleen en komen vervolgens vast te staan voor de spoorwegovergang bij de Biesenhof. Door een stroomstoring blijven de slagbomen dicht!

Uiteindelijk zijn we compleet en begint Marjo met uitleg over de plek waar we ons bevinden, namelijk het plateau tussen Sweikhuizen en Puth/Schinnen dat het Stammenderveld wordt genoemd. Ze wijst ons ook op de monumentale boerderij aan de zuidzijde, de Stammenhof. Maar ons doel, de Stammenderbos, ligt richting westen en we gaan op pad met de koude harde wind pal in ons gezicht. Gelukkig duiken we na een korte wandeling het bos in, uit de wind. En onmiddellijk merk je dat de Stammenderbos een hellingbos is want het gaat behoorlijk omlaag. Het Stammenderbos is een loofbomenbos met veel eiken en beuken hoewel er ook dennen zijn aangeplant, hoogstwaarschijnlijk voor het hout dat in de mijnen gebruikt werd.

Helaas zijn er in het verleden ook zogenaamde exoten aangeplant zoals de Amerikaanse eik en de Robinia (acasia). Deze bomen groeien veel sneller dan onze inheemse soorten die zo op den duur worden verdrongen. Uit onderzoek is ook gebleken dat op inheemse soorten veel meer insecten voorkomen dan op de exoten. Gelukkig worden in dit bos de exoten gefaseerd gekapt en vervangen door inheemse soorten. Marjo laat ons aan de hand van de bladeren en de eikels de verschillen zien tussen de Amerikaanse eik en inheemse zomer- en wintereik, het verschil tussen een tamme en wilde kastanje en een aantal verschillende noten die we in het bos kunnen vinden zoals hazelnoot, walnoot en beukennoot.

Ook legt ze uit hoe bladeren in de herfst verkleuren en waarom een boom zijn bladeren laat vallen. De stof chlorofyl maakt dat bladeren groen kleuren. In de herfst verdwijnt die stof wanneer de temperatuur daalt en de dagen korter worden. De andere kleuren zoals geel en oranje blijven over. Deze kleuren zijn er altijd al maar

omdat chlorofyl zo overheerst zie je ze pas als het chlorofyl verdwijnt. Als het kouder wordt dan vijf graden is het voor de wortels moeilijker om water op te nemen. Bladeren verbruiken en verdampen veel water en worden daarom afgestoten om te voorkomen dat bomen uitdrogen en kunnen sterven in de winter.

Herfsttijd is paddenstoelentijd en die zijn er in dit bos volop te vinden in allerlei verschillende vormen en kleuren, groot en duidelijk te zien en klein, verstopt onder bladeren of op omgevallen bomen. Maar gids Marjo weet ze te vinden en, nog beter, ze weet er een heleboel interessante dingen over te vertellen. Paddenstoelen zijn geen planten maar schimmels en de paddenstoel is de vrucht. Onder de grond groeien de schimmeldraden (mycelium). Schimmeldraden en paddenstoel samen worden zwam genoemd. Mycelium kan zich ondergronds enorm uitbreiden. In Oregon VS is een sombere honingzwam ontdekt met een mycelium van ruim negen vierkante kilometer, het grootste organisme ter wereld. Fascinerend idee dat er zoveel onder je voeten gebeurt waar je geen weet van hebt en waar je ook totaal niet bij stilstaat. Mijn wandelingen gaan in het vervolg met een heel ander gevoel zijn. Ze groeien ook niet door celdeling zoals bij zoogdieren bijvoorbeeld. Elke paddenstoel ongeacht zijn grootte heeft hetzelfde aantal cellen. Ze groeien door opname van vocht.

Het paddenstoelenrijk wordt bewoond door helpers (symbionten), opruimers (saprophyten) en moordenaars (parasieten) waarvan de opruimers de grootste groep uitmaken. Marjo wijst ons op een aantal paddenstoelen en vertelt in welke categorie ze vallen. Ook laat ze ons de onderkanten van verschillende paddenstoelen zien, duidelijk verschil tussen plaatjes (lamellen) en

buisjeszwammen. Hier worden de sporen opgeslagen die dan op de grond vallen. Buikzwammen doen het net even anders, bij aanraking van de hoed wordt er een wolkje sporen de lucht ingeblazen. De sporen worden verspreid door de wind of door dieren.

Inmiddels zijn we bij de rand van het bos aangekomen waar we een prachtig uitzicht hebben maar ook de wind weer op volle kracht voelen. Dan gaat het verder door een van de boomgaarden waar de Sjweikeser Rængelaot, een Reine Claude soort, weer aangeplant is. Dit speciale oude ras kwam vroeger veel voor rondom Sweikhuizen. Door ruilverkaveling en het steeds meer overgaan van fruitteelt naar akkerbouw was deze pruimensoort bijna verdwenen. In tegenstelling tot andere soorten wordt de Sjweikeser Rængelaot niet geënt maar opgekweekt uit een wortelstek. De

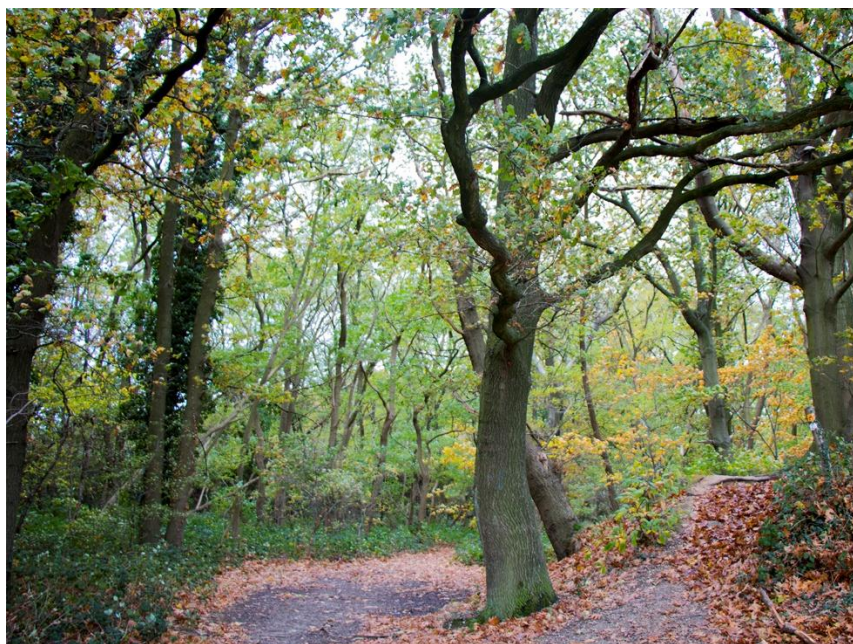
eerste oogst volgt dan na zeven tot negen jaar i.p.v. drie tot vijf jaar bij geënte soorten. Niet economisch dus. De Stichting Sweikerser Rëngeloat is opgericht om te voorkomen dat dit mooie pruimenras voor altijd verloren zou gaan. Zij beheren een aantal percelen en planten jonge bomen aan. Je kunt zelfs een boom adopteren en de opbrengst mag je zelf plukken.

Verder gaat het weer en Marjo wijst ons op een door gevallen bladeren bijna onzichtbare paddenstoel met de wonderschone naam roodsteelfluweelboleet. Wie verzint die namen eigenlijk? En als we het toch over namen hebben, wat dacht je van goudvliesbundelzwam, sombere honingzwam, doolhofzwam, parelstuifzwam, porceleinzwam, dikrandtondelzwam (die is er trouwens ook nog in een gewone en platte uitvoering), plooi vlieswaaiertje, bleke oesterzwam en als kers op de taart de grote oranje bekerzwam die lijkt op een handvol weggegooide sinaasappelschillen. Allemaal gezien in twee uur

tijd en ik ben er vast nog een aantal vergeten. Het is beslist geen straf om een zondagmorgen op deze manier door te brengen.

Terug op de parkeerplaats worden we getrakteerd op koffie, thee en kokosmakronen die Marjo heeft gebakken. Even later komt ook het groepje aan dat het laatste stukje via een andere route is gelopen en wordt er nog even nagepraat. Een mooie afsluiting van deze wandeling. En het wordt zelfs nog mooier als er plotseling een onbekende paddenstoel wordt ontdekt, euforie alom. Na determinatie blijkt het de uiterst zeldzame maar erg smakelijke kokoszwam te zijn.

Marjo bedankt voor deze wandeling. Het was mijn eerste IVN-wandeling maar het zal zeker niet mijn laatste zijn!

Remi wil ik bedanken voor het noteren van de namen van een aantal paddenstoelen en weetjes en het maken van foto's. Zie voor deze foto's de rubriek "Waarnemingen".

Vliegenzwam

Foto Marjo Dullens

Foto's bij dit artikel: Pierre Reubsaet en Ien Keulers

Marjo Dullens

200 gr geraspte kokos

170 gr suiker

Snufje zout

1 eetlepel custardpoeder

3 eieren losgeklopt

Alle ingrediënten goed mengen. Mengsel een half uur laten rusten (hoeft niet in de koelkast).

Rol het mengsel in je handen tot kleine balletjes (grootte van een walnoot) en leg op een bakplaat met bakpapier.

Het mengsel is genoeg voor 20 tot 25 koekjes.

Ongeveer 14 minuten bakken in een voorverwarnde oven op 200 graden.

Nestkastcontrole en het winterklaar maken

Nol Schepers

Op woensdag 29 oktober zijn een zestal leden van de VWG gestart met het schoonmaken en controleren van de 48 nestkasten die in de botanische tuin, de parkeerplaats en in het park hangen.

Het schoonmaken gebeurt intensief. De oude nesten worden geruimd en met een spatel goed schoongemaakt en geborsteld. Daarna wordt er met een gasbrander in de kieren alle insecten vernietigd; die kunnen schadelijk kan zijn voor de vogels; denk bv. aan de rode bloedluis.

Om 08.30 uur zijn we gestart met Peter, onze administrator die alles nauwgezet controleert en notuleert. Er is controle van de bezetting en/of bewoning, de staat van de kast wordt gecontroleerd en welk soort vogel heeft er gewoond en genesteld in de kast.

Alle kasten waren nog in goede conditie; het was niet nodig om een nestkast te vervangen.

Door de zeer natte maand oktober waren wel verscheidene nestkasten vrij vochtig van binnen en wat ons ook opviel dat er meerdere nestkasten onbewoond waren.

Echter, tijdens onze controle hebben wij helaas meerdere dode vogeltjes in de verschillende nestkasten aangetroffen. Met name koolmezen, die toch al redelijk in de veren zaten. Ook een nestkast met in totaal vijf jonge boomklevers.

In totaal waren het een vijftiental dode vogels, iets wat wij nog nooit eerder hebben meegemaakt.

Naar de oorzaak kunnen we gissen. Zijn de ouders gesneuveld, voedseltekort, te warm of insecticiden? Het blijft een open vraag.

Dit alles gaf toch wel een domper op deze ochtend, helaas.

Om 12.00 uur was de ploeg klaar met de controle met dank aan Thieu Worms, Jo van de Schoor, Wil van Mulken, Nico Stijnen en Peter Lefèvre.

Natuurwerkdag

Margriet Roberts

Op 1 november was het de 25e keer dat de natuurwerkdag plaats vond. Een jubileum dus waar IVN Elsloo i.s.m. Staatsbosbeheer natuurlijk weer volop de handen uit de mouwen heeft gestoken. Ondanks het slechte weer waren geen afmeldingen. “Diehards” die van Elsloo. Zo’n 20 vrijwilligers gingen op deze druile-rige morgen van start met het vrijstellen van eiken in het laantje. De afvoer-pijp onder de weg is met nodige man-kracht (met waad-pakken) weer open gemaakt. Het mod-derige pad bij de kromme dijk is voorzien van een vlonder.

Klaar voor de start!

Wil Pisters en Jo Vaassen

Vlonder of blotevoetenpad?

Wethouder Hub Schoenmakers was bij de opening ook aanwezig en liet zich rondleiden door het gebied. Hij was verrast door het enthousiasme van de deelnemers en de schoonheid van de natuur op deze plek. Jammer dat de lokale TV niet kon komen vanwege kwetsbaar apparatuur in de regen. Volgend jaar nieuwe kans.

De werkzaamheden bij de vlonder moesten voortijdig gestopt worden vanwege gebrek aan materiaal. De afwerking van de afvoerpijp was ook nog niet zoals het moest. Maar dan ken je onze vrijwilligers nog niet. Na afloop van deze dag vroeg Linde, de boswachter, of vrijwilligers bereid waren om op vrijdag, i.s.m. vrijwilligers van Staatsbosbeheer de klussen te klaren. 5 Personen boden zich spontaan aan. "Samenwerken, het kan wel"! Vaker gehoord de laatste tijd?

Na een paar uur flink buffelen samen is dit het resultaat. Ik denk dat veel wandelaars blij zijn met deze aanpassingen.

*Klaar. De waadpakken kunnen nu wel uit.
Foto: Margriet Roberts*

Foto's: Linde Dekker

Door omstandigheden zijn er geen foto's gemaakt kunnen worden van de snoeiploeg. Maar neem van mij aan dat ook deze mensen zich uit de naad hebben gewerkt. Zij hebben gezaagd en gesnoeid om de dikke eiken vrij te maken van opschot waardoor ze weer meer licht krijgen. Overbodige prikkeldraad is met man en macht verwijderd. "Jónges en maetjes, ouch veur uch éine dikke plóem".

De organisatie mag zich verheugen op een sterke gemotiveerde ploeg die ieder jaar belangeloos actief bijdraagt aan natuurherstel, biodiversiteit en gezonde leefomgeving. "Chapeau"! Graag tot volgend jaar??

Voor de liefhebbers van statistieken:

Op 32 plekken in Limburg en op 590 plekken in Nederland is er geklust. 700 deelnemers in Limburg. 11.586 laarzen waarvan 20 paar in Elsloo.

Beverexcursie Gellikerheide Lanaken

Jan Janssen

In de ochtend van zondag 9 november 2025 brachten nagenoeg alle leden van onze beverwerkgroep en gast Peter een bezoek aan het Belgische plaatsje Gellik in Lanaken. In de Vallei van de Munsterbeek aldaar hebben vanaf het begin van deze eeuw bevers een deel van het landschap naar hun inzicht ingericht. Tientallen beverdammen en de daardoor ontstane bevermeertjes bepalen voor een groot deel het beeklandschap aan de rand van de Gellikerheide. Drie jaar eerder waren we hier ook al te gast. Ondertussen is er het een en ander veranderd en dat maakt het aantrekkelijk om het fraaie gebied opnieuw te bezoeken. Op de parkeerplaats aan de rand van het gebied vertelt Jan Franssen wat er in de afgelopen jaren in dit gebied aan landschapsherstel heeft plaatsgevonden. Zo hielp hij zelf mee om betonnen palen en de prikkeldraad op te ruimen. Een oud chalet werd geruimd en dode en zieke sparren werden gekapt. Zo werd de nodige ruimte gecreëerd, waardoor dieren zo de nodige bewegingsruimte kregen om zich voort te planten, voedsel te zoeken of een geschikte leefomgeving te vinden. De bever maakt er dankbaar gebruik van. Zo helpen ze mee om voor meer variatie en biodiversiteit te zorgen en het bos weerbaarder tegen de klimaatverandering te maken. Na de introductie leidt Jan ons naar een plek waar een beverdam van naar schatting 50 tot 60 meter een prachtig bevermeer heeft gevormd. De bever krijgen we op dit tijdstip natuurlijk niet te zien, maar de dammen en meertjes zijn indrukwekkende getuigen van zijn aanwezigheid. Het klagende, 'miauwende' geluid van een buizerd klinkt bij herhaling over het meer. Of wil hij vanuit de top van een afgestorven boom laten weten wie er heerst in de

hogere sferen boven het meer? Jan wijst ons terplekke op een plek in de Munsterbeek die bekend staat als een paaiplaats voor de zeldzame en bijzondere beekprik. Hij vertelt over de gespannen voet waarop de liefhebbers van deze vissoort en de liefhebbers van de bever hier een paar jaar geleden stonden. Inmiddels is de beide diersoorten hun plek gegund, maar worden de verschillende leefgebieden nauwlettend in de gaten gehouden. En terecht. De beekprik is een zeldzame kaakloze rondbek (geen vis) die alleen in meanderende beken en rivieren met een goede waterkwaliteit voorkomt. De dieren beginnen hun leven als een blinde larve. Na drie tot zes jaar veranderen ze in het vroege voorjaar tot volwassen dier. Ze krijgen ogen, vinnen en geslachtsorganen. Volwassen beekprikken verliezen echter tegelijkertijd hun maag- en darmstelsel en houden daarom op met eten. Ze trekken stroomopwaarts om in een grindbodem te paaïen en eieren te leggen. Na het paaïen sterven de dieren. En dat paaïen gebeurt dus met name op de plek in de Munsterbeek waar Jan zijn verhaal vertelt. Daarna lopen we langs de oevers van de Munsterbeek stroomopwaarts langs een tiental beverdammen. Daarmee heeft de bever voor elke dam het water op zwemhoogte gebracht. Op deze weg wordt regelmatig stil gestaan bij verschillende soorten paddenstoelen en planten. Uiteindelijk bereiken we opnieuw een groter meertje. In het midden daarvan schittert, als in de spotlights, een grote beverburcht in de door de mist prikkelende eerste zonnestralen van de dag. Duidelijk is dat een nieuwe burcht is gebouwd pal naast een inmiddels vervallen burcht. Samen filosoferen we erover dat deze nieuwbouw wellicht te maken heeft met een nieuwe generatie bevers die het gebied inmiddels zullen bewonen en nieuwbouw of zijn plaats vonden.

**Excursie beverwerkgroep Gellikerheide
zondag 9 november 2025**

Foto's Margriet Roberts en Jan Tanssen

Beverwerkgroep onder
leiding van Jan Franssen

Bēverburcht op een eiland in een meertje

Een levende dode boom

Beverdammen in de beek

We lopen rond het meer om de burcht, op zo'n 10 meter afstand, van alle kanten te bekijken. Opvallend is dat we op onze tocht niet veel verse knaagsporen van bevers tegenkomen. Ze zijn er wel, maar niet veel. We zijn ondertussen aan de rand van de heide terechtgekomen. Van hieruit kiezen we de weg terug naar de parkeerplaats van onze auto's. Hier wordt vastgesteld dat we opnieuw een succesvolle beverexcursie meemaakten. We hebben veel gezien en veel geleerd en dat ook nog bij een aangenaam temperatuurtje, zonder veel wind en onder een voortdurend 'regen' van neerdwarrelende bladeren in een kleurrijk herfstlandschap. Wat wil een natuurliefhebber nog meer?

Vogelkijkwandeling Meers, 9 november 2025

Peter Lefèvre

De locatie van de wandeling was deze keer bij Meers, Grensmaasgebied; het aantal deelnemers was 14; het totaal aantal gespotte soorten: ongeveer 24.

De laatste vogelkijkwandeling van 2025 vond plaats op 9 november in Meers. Na een kort en krachtig welkomstwoord van Jo vertrok een groep van 14 enthousiaste vogelspotters vanaf de parkeerplaats achter fanfarezaal De Hoorn, richting de Maas.

Ondanks het bewolkte weer was er een opgewekte stemming in de groep. De eerste vogels werden al direct vanaf de parkeerplaats gesignaleerd, waaronder de kramsvogel, Turkse tortel, gaai en vink.

Bij het betreden van het Grensmaasgebied Meers toonden enkele deelnemers een mooi staaltje maatschappelijke betrokkenheid: zij namen een afvalzak mee

om tijdens de wandeling zwerfafval op te rapen. Bij terugkomst kon dit ingezamelde afval in de aanwezige containers worden gedaan.

Waarnemingen langs de Maas

Bij de grenspaal volgden al snel de eerste mooie waarnemingen: een groepje putters (distelvink) in prachtig verenkleed, op zoek naar hun ontbijt. De putters hadden gezelschap van enkele pimpelmezen. Op de Maas was het een drukte van jewelste, met mannetjes wilde eend die aan het kibbelen waren om de aandacht van een vrouwtje, lijken ze nu al last te hebben van lente-kriebels?

“Kijk kinderen, dat zijn nu vogelspotters”.

Verderop werden de grote zilverreiger en blauwe reiger gespot, evenals een Pontische meeuw. De herkenning van deze meeuw is een uitdaging, aangezien de kenmerken per leeftijd verschillen. Algemeen te herkennen aan een kleine, ronde kop met een donker oog, een lange snavel, lange poten en lange vleugels. De groep liep verder richting Maasband tot het markerpunt "Bie de Dam" (aangeduid door een dikke kei). Vanaf hier hadden de deelnemers een mooi zicht op de Maas, waar veel watervogels te zien waren. Een hoogtepunt was een koppeltje grote zaagbek. Het vrouwtje viel op door haar overwegend grijze lichaam met een lichtere borst, scherp afgesneden door de donkerbruine hals en kop, en een volle kuif. Het mannetje, daarentegen, heeft een apart 'bol' achterhoofd en is grotendeels wit met een zwart-groene kop en bovenhals. De bovenkant van het lijf is zwart.

Een telescoop is raadzaam

Ook de sperwer, dodaars, kievit en graspieper werden gespot. In totaal zijn er ongeveer 24 soorten vogels waargenomen tijdens de wandeling. Een van de wandelaars, die voor de eerste keer meeliep na de aankondiging op de site van IVN Elsloo te hebben gelezen,

noteerde de waarnemingen en gaf aan de wandeling interessant en leuk te vinden.

Terugweg en afsluiting

Het was goed te zien dat de herinrichting van het Grensmaasgebied nog volop bezig is. Maar als alle machines en rijplaten straks weg zijn, zal de gemeente Stein een heel mooi stuk natuur rijker zijn, zeker voor het spotten van vogels.

Op de terugweg naar het beginpunt deden de spotters nog een opmerkelijke waarneming: een duidelijk Aziatische Hoornaarnest, hoog in een boom. Vanaf een afstand had het nest het formaat van een skippybal. De Aziatische hoornaars die om het nest vlogen, waren goed te zien door de telescoop.

Aangekomen bij het startpunt, ook eindpunt van de wandeling, werden de spotters nog getrakteerd op een gezellige afsluiting met een kopje koffie of thee en heerlijke wafels. Er was een keuze uit zachte en knapperige wafels, met dank aan de keuken van Wilma. Wil je weten wie de heerlijke wafels en koffie verzorgt? Kom dan eens meelopen met vogelwerkgroep de Wouw.

Tijd voor koffie en een wafel

Uitdelen bomen gemeente 14 november

Clannad Koumans

De gemeente Stein heeft in samenwerking met IVN-Elsloo, IVN-Stein en de Natuur en Milieufederatie Limburg op 14 november 2025 maar liefst 600 fruitbomen uitgedeeld. Inwoners konden zich aanmelden voor een appel-, peren, of pruimenboom. Met de fruitboomactie wilde de ge-

meente Stein bomen in het zonnetje zetten die zorgen voor gezond fruit waarvan we binnen een aantal jaar lekkere gerechten van kunnen maken. Denk aan een heerlijke, warme appeltaart, een pruimenvlaai of een peren compote.

Vanuit IVN-Elsloo en IVN-Stein waren twaalf vrijwilligers aanwezig bij de uitdeelactie. Het weer zat goed mee en we hebben veel inwoners van de gemeente blij gemaakt met een prachtige boom.

Op die manier is de gemeente Stein weer een stukje groener én kan jong en oud genieten van het lekkere fruit van de bomen. Kortom, een succesvol evenement!

Bodemdiertjes dagen september 2025

Wil Pisters (stand 1), Marianne Wigman (stand 2) en Angélique Diris (stand 3)

We hadden onze stand opgebouwd naast het tuinhuis achterin de Botanische tuin, omdat het goed weer was en we dus geen dak boven ons hoofd nodig hadden. Toen alle attributen op tafel lagen hoorden we de kinderen aankomen; ze hadden er blijkbaar al plezier in.

We vertelden hun over de bodemdiertje en hun nut en vroegen of ze zelf ook al opzoek waren geweest in hun eigen tuin thuis. Nou vielen hadden ze – de bodemdiertjes - al gezien en vertelden er enthousiast over. Ook op school hadden ze dit

onderwerp al besproken. Er werd driftig in de composthoop gegraven opzoek naar pieren, duizend- en miljoenpotten, pissebedden, slakjes, mieren, enz. De gevonden diertjes werden verzameld in een grote glazen bak en gezamenlijk besproken.

Op zoek naar bodemdiertjes

Het leukste voor veel kinderen was wel dat ze een tuin-
slak op hun hand mochten houden. Voor velen een ver-
bazend leuke ervaring, voor anderen was het maar
niks.

Tijdens de bodemdiertjesdag werd bij een van de drie
posten verteld en gesproken over het verschil tussen
hoe huisdieren worden verzorgd, versus hoe de dieren
in het wild overleven en hun voedsel moeten zoeken,
waaronder de bodemdiertjes. Ze begrepen dat bodem-
diertjes vaak een lekkere hap zijn voor de dieren die in
het bos leven....

Op de afgesproken tijd ging de toeter; de tijd was om en
er moest gewisseld worden. Ze verlieten al pratend
over wat ze zien en gedaan hadden onze stand op weg
naar de volgende.

Bij stand 2 vertelden de kinderen eerst over hun eigen huisdier; hoe zij hun kat, hond, konijn, kippen, vissen verzorgen. Dat huisdieren worden verzorgd door hun baasjes, terwijl de dieren in het wild overal zelf voor moeten zorgen; zowel hun eten zelf moeten zoeken maar ook hun eigen holletjes of nestplaats moeten maken.

De kinderen waren onder de indruk van de opgezette das en het eekhoortje die op tafel stonden. Ze vonden het proces hoe dit tot stand kwam heel interessant.

Daarna werd verteld en gaven de kinderen zelf aan hoe deze dieren aan hun eten kwamen en hun hol of nestje maakten. Er lagen appels, nootjes, bladeren op tafel om aan te geven wat deze dieren aten. Omdat het een bodemdiertjes activiteit was, waren ook maquettes (achter glas duidelijk zichtbare gangen en processen met ondergrondse gangen) van mieren en meikevers om aan te geven dat de das die erg goed kan ruiken deze met zijn grote klauwen opgraaft en dan deze bodembiertjes eet, een lekker maaltje voor de Das. Soms namen de kinderen van een andere post de regenwormen en duizendpootjes mee om aan te geven wat ze al hadden opgegraven. Hadden we ook nog levend materiaal!!

Bij de 3e post was een knutselactiviteit waar regenwormen gemaakt werden. Angélique begon met een gedichtje waarna de regenworm versierd kon worden.

Het gedicht:

Stttt....luister het regent(met de regenmaker het geluid van regen nabootsen)

Plets, plats, klater

De regenworm houdt wel van water.

Regenworm, regenworm laat je eens zien.

Tellen jullie mee van 1 tot 10? 1,2,3,...(kinderen tellen mee tot 10).

Hallo hier ben ik dan....

en ik heb een plan.

Maken jullie met mij een beestje?

Dan hebben we straks een regenworm feestje.

Daarna gingen ze de voorgestane worm versieren.

Een meidengroep, fluisterstilte, niet storen.

Op het einde - voordat ze naar school terug gingen - was er nog een versnapering voor de kids.

Het was een leuke leerzame ochtend geworden met een droge schorre stem tot gevolg. Maar, zoals altijd werd dit weer goed gemaakt met een kopje kof-

fië/thee en een plak cake.

Foto's: Pierre Reubsaet

Boomfeestdag 19 november

Margriet Roberts

Dit jaar is vanwege het slechte weer de vroege ochtendwandeling en de vogelwandeling van KCA niet kunnen doorgaan. Het weer op deze boomfeestdag dreigde ook al in het

water te vallen. Dit jaar was KCA met groep 7 aan de beurt. Veelvuldig buienradar geraadpleegd en overleg met de diverse organisaties, is besloten om er een aangepaste activiteit ervan te maken. D.w.z. dat er “alleen” 25 bomen geplant gingen worden door 53 kinderen. Het randgebeuren dat De Rollen uitvoerig had samengesteld is helaas komen te vervallen.

Mooi op tijd meldden de kinderen zich op de startplek waar ze werden welkom geheten door Servé Notermans van de gemeente en wethouder Hub Schoenmakers.

Daarna werden ze verdeeld in 4 groepen die op 4 plekken aan het werk konden gaan. Er moest flink gebuffeld worden want de grond zat vol met stenen. En met wat hulp en aanwijzingen van de wethouders ging het een stuk gemakkelijker. En gelukkig was het droog.

Een extra attractie was de schaapsherderin die de kinderen de gelegenheid gaf om zich tussen de schapen te begeven en ze te voeren.

Coninxpop is veel bezig met duurzaamheid en zij hebben als CO2 compensatie 2 bomen geplant.

Omstreeks half 11 was de klus geklaard, net voordat de kraan van boven weer werd opengedraaid. Alvorens ze weer naar school vertrokken werden ze nog getrakteerd op een appel en appelsap of warme chocomel. Het presentje dat ze als herinnering aan deze dag zouden meekrijgen, was helaas niet op tijd maar dat krijgen ze t.z.t. nog op school uitgereikt.

Rest mij nog De Rollen, gemeente Stein en vrijwilligers van IVN-Stein, juffen en ouders, de werkers van de schaapskudde Thullerheide, personeel Firma Henzen en onze fotograaf van harte te bedanken voor deze fantastische morgen.

Zonder al deze mensen, geen boomfeestdag!
Graag tot volgend jaar.

Foto's: Pierre Reubsaet

Vreemde vruchten

José van der Bijl

Afgelopen zondag was ik bij mijn zus in Nijmegen en daar liet ze ons een vrucht zien van de Osagedoorn, wetenschappelijke naam *Maclura pomifera*, een plant uit de moerbeifamilie.

In de VS, het land van oorsprong staat de soort bekend onder de naam “osage oranje”, omdat de vorm van de vrucht enigszins aan een sinaasappel doet denken en omdat het verspreidingsgebied ten dele samenvalt met het stamgebied van de Osage-Indianen in het Midden-Westen van de VS.

Ongeveer 20 jaar geleden heeft mijn zwager deze boom geplant en nu pas voor de 1e keer heeft deze boom bij hen in het arboretum vruchten afgeworpen. (Ik heb een sinaasappel erbij gelegd om de verhouding aan te geven).

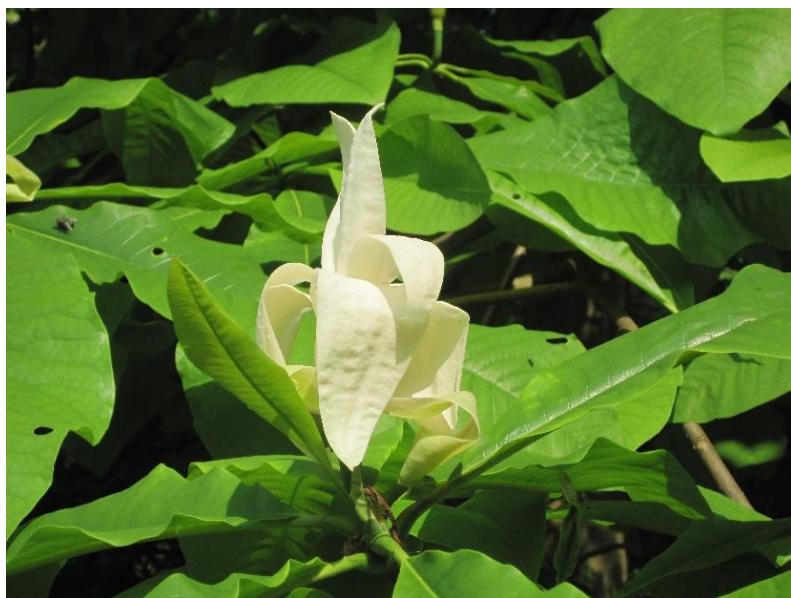
Het is een hele harde vrucht. Bij het opensnijden kwam er een bittere melkachtige vloeistof uit.

Bomen in de botanische tuin en het Arboretum, deel 6: Paraplumagnolia

Frans Stassen

Als je het pad volgt langs het paviljoen en vervolgens rechtsaf gaat, de helling op, zie je halverwege de paraplumagnolia ook genoemd westerse magnolia en officieel de magnolia tripetala. Zijn oorspronkelijk leefgebied is de Appalachen in het zuidoosten van de Verenigde Staten. Deze boom wordt ongeveer 15 meter hoog en heeft grote, tot 50 cm lange bladeren die in kransen aan het einde van de takken staan en daar een parapluvorm aannemen. In het voorjaar bloeit de boom met grote witte bloemen. Niet alleen de bloemen zijn prachtig. In het najaar groeien er rode kegelvormige vruchten uit de bevruchte bloemen en bij warm weer kleuren de bladeren felgeel.

De bloem

De vrucht

Nieuwjaarsbijeenkomst IVN-Elsloo

Graag nodigt het bestuur alle leden en donateurs uit om op

zaterdag 3 januari 2026

het nieuwe jaar in te luiden.

**De bijeenkomst vindt plaats in het Möl-
dershoes.**

Tijd: van 14 – 17 uur.

Van harte welkom!

Controle en schoonmaak nestkasten Gemeente Stein, 11 & 21 november

Nol Schepers

Op 11 en 21 november zijn de nestkasten in de gemeente Stein gecontroleerd en schoongemaakt door drie leden van Vogelwerkgroep de Wouw, IVN Elsloo: Jo van de Schoor, Peter Lefèvre en Nol Schepers. Wijkbeheer van de gemeente Stein droeg zorg voor vervoer en een chauffeur.

Schoonmaken houdt in: Oud nestmateriaal verwijderen; goed schoonmaken/vegen met harde borstel/ schraper; met brander de naden etc schoon branden om ongedierte te verwijderen

Enkele jaren geleden heeft de gemeente Stein- IVN Elsloo en Stein gevraagd om een ca. 80- tal kool- en pimpelmeeskasten te maken, om op natuurlijke wijze de processierups te bestrijden.

Om de nestkasten in goede conditie te houden is de Vogelwerkgroep gevraagd om jaarlijks in samenwerking met de gemeente aan het eind van het jaar een controle ronde te maken.

In Elsloo/ Catsop zijn 17 nestkasten gecontroleerd en in deze kasten waren allemaal nesten van kool- of pimpelmezen.

In Stein/ Meers/ Nieuwdorp zijn 27 nestkasten gecontroleerd. Diverse kasten moesten hersteld worden door ingegroeide ophangbeugels of een te grote invliegopening (veroorzaakt door de grote bonte specht of boomklever).

Ook enkele nestkasten zijn spoorloos verdwenen.

In Urmond zijn een 15 nestkasten gecontroleerd en ook hier zijn een aantal nestkasten verdwenen.

Een nestkast was in beslag genomen door de Europese hoornaar.

In zijn totaliteit zijn een tiental nestkasten mee teruggenomen voor reparatie.

Met name ophangbeugels en invliegopeningen moesten vervangen worden.

Conclusie: Op een enkele nestkast na waren alle nestkasten bewoond geweest.

Waarnemingen

Jeneverbesdwergspanner (*Eupithecia pusillata*)

Pierre Reubsaet

Jeneverbesdwergspanner is een nachtvlinder die vliegt van half juni tot eind september. Door de aanplant van de jeneverbes in de tuinen, is hij op meerdere plaatsen verspreid door het land waargenomen. De soort overwintert op de waardplant. In de eitjes bevinden zich al volledige ontwikkelde rupsjes.

Is nog zeldzaam en staat op de Rode Lijst.

Prachtmot (*Oncocera semirubella*)

Pierre Reubsaet

De prachtmot is een nachtvlinder met de klaver soorten als waardplant en vooral witte klaver en gewone rolklaver. Hij komt vooral op de kalkgronden voor en is een behoorlijke zeldzame soort.

Tere zomervlinder (*Hemistola chrysoprasaria*)

Pierre Reubsaet

Tere zomervlinder is een nachtvlinder en vliegt vanaf de schemering en komen in kleine aantallen op licht vanaf half mei tot half augustus. Er is maar 1 generatie per jaar en overwintert als jonge rups op de waardplant en verpopt zich daar ook.

Waardplanten zijn de berk, beuk, els en hazelaar.

Is zeldzaam en staat op de Rode Lijst.

Nachtvlinders 2025

Pierre Reubsaet

Ook dit jaar heb ik weer geregeld met mijn nachtvlinder-vallen gewerkt. In totaal heb ik zo'n 120 soorten kunnen determineren, fotograferen en inbrengen bij **waarne-ming.nl**.

Over het gehele jaar 5 zeldzame soorten gehad.

Het aantal waarnemingen blijft ongeveer gelijk maar de aantallen worden minder. Nu is dat al enkel jaren zo maar het wordt toch wel enigszins zorgelijk.

Bij de dagvlinders heb ik 12 koninginpages kunnen laten uitvliegen. Weer een mooi aantal. Maar het kan altijd meer hè, Vindt U komend voorjaar / zomer een rups van de koninginpage in Uw tuin, laat het me maar weten. Ik gun de vogels een rups maar..... bij mij in de vlinderkast kunnen ze uitgroeien tot vlinder.

Koninginnepage (Papilio machaon)
Foto: Pierre Reubsaet

Plomme sprinkhanendoder (Tachytes panzeri)
Foto: Els Driessen

Mexicaanse zwartsteel (Emberiza cirrus)
Foto: Els Driessen

Dwergaalscholver (Microcarbo Pygmaeus)
Foto: Els Driessen
Waargenomen in Meers; het is in deze regio een dwaalgast.

Cirlgors (Emberiza cirrus)
Foto: Els Driessen
Zeldzaam in België en Nederland.

Hageheldvlinder (Lasiocampa quercus)

Foto: José van der Bijl

Spaanse aardslak (*Ambigolimax valentianus*)

Els Driessen

In Elsloo aangetroffen, in de tuin. Dit is een invasieve slakkensoort, oorspronkelijk voorkomend in Spanje en Portugal. Kan schadelijk zijn voor de landbouw.

Enkele paddenstoelen, waargenomen tijdens de boswandeling bij Sweikhuizen

Foto's: Remi Diris; 4^e foto van Pierre Reubsaet

Parelstuifzwam

Oranje bekerzwam

Porceleinzwam

“kokoszwam” 🍌 Geintje...

Jaarprogramma 2026

Vogelwerkgroep de Wouw

Zondag 22 februari 2026

Wandeling o.l.v. de Vogelwerkgroep in Kelmond en omgeving

Vertrek om 9.00 uur bij de trappen naar de Mariakapel aan de Molenberg in Beek.

Zondag 26 april 2026

Wandeling o.l.v. de Vogelwerkgroep in het Elsloose deel van het Bunderbos

Vertrek om 9.00 uur bij de kasteeltoren en botanische tuin in Elsloo.

Zaterdag 3 oktober 2026

Landelijke Birdwatch-telling

Aanvang om 9.00 uur op het terrein van Coninx Pop langs de Maas in Elsloo.

Zondag 11 oktober 2026

Wandeling o.l.v. de Vogelwerkgroep in de Maasband

Vertrek om 9.00 uur bij de kleine poel naast het voormalig voetbalterrein van Meers.

Zondag 8 november 2026

Wandeling o.l.v. de Vogelwerkgroep bij de grindgaten van Meers

Vertrek om 9.00 uur bij de Fanfarezaal in Meers (bij de witte Börstel)

Donderdag 17 december 2026

Punt-Transect-Telling (PTT)

Vertrek om 9.00 uur bij de kasteeltoren en de Botanische tuin in Elsloo.

*De vogelwerkgroep kan hier nu terecht bij de wekelijkse wandeling.
Het bankje staat bij de Maas in Meers; er is een omheining weggehaald,
zodat het bankje nu bereikbaar is.
Foto: Els Driessen*

Jaarprogramma jeugdwerkgroep

Dinsdag 30 december 2025
Kerstvakantie-activiteit

2026

Dinsdag 28 april 2026
Meivakantie-activiteit

**Dinsdag 21 juli en/of
dinsdag 18 augustus 2026**
Zomervakantie-activiteit

Dinsdag 20 oktober 2026
Herfstvakantie-activiteit

Dinsdag 29 december 2026
Kerstvakantie-activiteit

Thema's zijn nog niet bekend.
Opgeven via jeugd-ivnelsloo@kpnmail.nl

Jaarprogramma 2026

Beverwerkgroep

Zondag 29 maart

Beverwandeling voor jong en oud in kasteelpark Elsloo,
Vertrek 13 uur.

Zaterdag 27 juni

Bevers spotten, visvijver Meers,
Vertrek 20 uur, in Meers.

Zondag 22 november

Beverwandeling voor jong en oud in kasteelpark Elsloo,
Vertrek 13 uur.

De bevers hebben besloten om de jagerspopulatie te reguleren 🤔

Jaarprogramma 2025 en 2026

Excursiewerkgroep

Vrijdag 26 december 2025

Kerstwandeling in samenwerking met de Sajelkapel

Zondag 22 maart

Stiltewandeling

Zondag 12 april

Voorjaarswandeling vanuit Elsloo

Week van 22 juni

Glimwormenwandelingen, 's avonds

Mogelijk maandag-, dinsdag- en/of vrijdagavond.

Zondag 12 juli

Zomerwandeling

Zondag 20 september

Vroege ochtendwandeling Catsop.

Vertrek om 7.30 uur.

Zondag 25 oktober

Herfstwandeling in Waterval (Ulestraten)

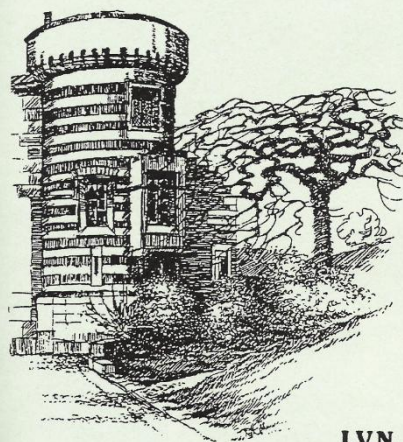
Zaterdag 26 december

Winterwandeling (Kerst) in samenwerking met de Sajelkapel.

Voor de wandelingen van de beverwerkgroep en de excursiewerkgroep geldt: opgeven via

ivn.elsloo.deelnemen@gmail.com

Nadere info over de wandelingen via de website en nieuwsbrief t.z.t.

**I.V.N.
ELSLOO**